

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Angerloseweg 12

Monumentnummer : GM190

Straat : Angerloseweg
Huisnummer : 12
Toevoeging :
Postcode : 6983 BA

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : E
Nummer : 1133

Naam object : De Veste
Bouwjaar : ca. 1910
Architect : N.b.
Bouwstijl : Traditioneel/chaletarchitectuur
Oorspronkelijke functie : woning
Huidige functie : woning

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 26-09-2016
Datum aanwijzing : 18-04-2017

Situering

In de wijk Beinum gelegen, vrijstaande villa, terug liggend ten opzichte van de Angerloseweg van waar ook de oprit toegankelijk is. Het erf bestaat uit een dubbel, houten hek, een oprit rechts en schuren aan de achterzijde. Deze worden hier niet beschreven. Verspreid op het erf staan diverse beuken, linden en eiken in volgroeide staat. Links achter een historische boomgaard. Het erf wordt aan de noordzijde begrensd met een volgroeide houtsingel.

Opbouw

De villa staat globaal noord-zuid georiënteerd en heeft een overwegend rechthoekige plattegrond, bestaande uit een hoger centraal deel met twee symmetrisch geplaatste,

lagere zijvleugels van ongelijke diepte. De drie daken zijn schilddaken, de zijvleugels hebben een plat bovendak. Rechts achter de woning staat een dubbele garage uit 1989, deze wordt hier verder niet beschreven.

De woning heeft een begane grond, eerste verdieping en boven het centrale deel een zolder. Het centrale deel is gedeeltelijk onderkelderd.

Historie

De gebruiksgeschiedenis van de locatie is terug te voeren tot circa 1783. Op de Hottingeratlas uit dat jaar is ter plaatse van de huidige villa bebouwing gekarteerd. Op de kadastrale minuut 1832 is vervolgens sprake van een kleine boerderij genaamd "Polsmaat", toegankelijk via een veldweg aan de achterzijde. De locatie viel toen onder het grondgebied van de gemeente Angerlo. Op het bonneblad van 1864 is de boerderij gesloopt en is ernaast bebouwing gerealiseerd met een vierkant grondplan op de huidige locatie, eveneens via de veldweg aan de achterzijde toegankelijk. Het is goed mogelijk dat delen van dit gebouw later in de huidige villa zijn geïncorporeerd.

Beinum is tijdens de ruilverkaveling aan het einde van de jaren vijftig van de twintigste eeuw nieuw verkaveld. In maart 1971 werd het oostelijk deel van de gemeente Angerlo aan de gemeente Doesburg toegewezen en is gestart met de planning en bouw van de wijk Beinum. Hierbij verrees aan de oostzijde van de Koldewij bebouwing. Als gevolg van de slechte financiële situatie van de gemeente Doesburg in de jaren 1970 en '80 was de gemeente Doesburg niet in staat om de villa en de bijhorende gronden aan te kopen voor herontwikkeling als gevolg waarvan ter plaatse de historische situatie bewaard is gebleven.

Beknopte bouwgeschiedenis

Het pand is vermoedelijk aan het begin van de 20^e eeuw gebouwd in betonsteen in opdracht van de directeur van een betonfabriek (mededeling huidige eigenaar), waarbij de mogelijkheid bestaat dat een oudere voorganger, die in 1864 op deze plek reeds bestond, is geïncorporeerd. Een oude ansichtkaart laat een gevorkte roedenverdeling zien in de bovenlichten van de rondboogvensters. Het risalerende middendeel dat in het bezit is van deze vensters zou daarom ouder kunnen zijn.

Het pand heeft lange tijd en zeker vanaf de Tweede Wereldoorlog gefungeerd als burgemeesterswoning van de gemeente Angerlo. De laatste burgemeester van Angerlo die in het pand woonde, had het tot 1989 in gebruik.

Tot 1989 is weinig aan het pand gewijzigd. In dat jaar is het sterk verbouwd en kreeg het een binnenspouwblad in de kamers aan de tuinzijde en op de begane grond diverse nieuwe kozijnen en ramen, waaronder die van de rondboogvensters. In het interieur kregen diverse kamers een verlaagd systeemplafond. Tevens werd een dubbele garage achter het pand aangebouwd.

In 2000 is het pand aangekocht door de huidige eigenaar die de garage verbouwde tot gastenverblijf en alle systeemplafonds weer verwijderde en diverse doorbraken dicht liet metselen.

Exterieur

Het pand heeft rondom gepleisterde gevels op een lage gepleisterde plint. Het heeft een vier vensterassen brede voorgevel waarvan de twee middelste vensterassen een

bouwlaag hoger zijn dan de enkellaags vensterassen links en rechts van het middendeel. De vensters in het middendeel hebben rondgebogen enkelruits bovenlichten. Deze waren oorspronkelijk voorzien van gevorkte roedenverdelingen en persiennes. De persiennes zijn niet meer aanwezig. Op verdiepingsniveau is een houten balkon aanwezig met houten balustrade van gedraaide balusters. Het geheel steunt af op drie houten muurstijlen met korbeels. Het huidige balkon is een recente vervanging van een balkon dat in het verleden al een ouder balkon verving. De vensters op de verdieping zijn gelijk aan de rondboogvensters op de begane grond en hebben moderne openslaande deuren met dubbele beglazing. De rondbogen worden geaccentueerd door middel van een schijnboog die als gebogen voeg in het pleisterwerk is getrokken. Boven de vensters drie gesmede staafankers. De gevel wordt hier beëindigd met een omlopend hoofdstel bestaande uit architraaflijst, een vlak gepleisterd fries en een geprofileerde bakgoot op klossen als kroonlijst. De klossen hebben een geometrisch decoratieschema. Boven het hoofdstel heeft het centrale bouwdeel een schilddak met grijs gesmoorde platte Friese pannen. In het linker dakvlak staat een rechthoekige, gepleisterde schoorsteen met betonnen vonkenkap van vier gestapelde elementen. De enkellaags bouw delen links en rechts van het middendeel hadden in eerste instantie schuivende T-ramen met rechte bovendorpels en persiennes. Deze zijn in het verleden vervangen door vensters met geprofileerde vaste kalven en vaste enkelruits ramen met dubbele beglazing. Middels een in het pleisterwerk getrokken voeg boven de vensters is een strekse boog gesuggereerd. Boven de vensters heeft elke zijde twee gesmede staafankers. De gevelbeëindiging is links en rechts rondom hetzelfde als het hoge middendeel. Boven de goot zijn links en rechts driezijdig dakschilden aanwezig met grijs gesmoorde, platte Friese pannen. De dakvlakken worden aan de bovenzijde met een geprofileerd boeiboord met zinken kraal afgesloten. In de zijdakvlakken aan de tuinzijde is links en rechts een houten dakkapel met zadeldak toegepast, aan de bovenzijde bekleed met zink. In de dakkapellen zijn enkelruits draai-kiepramen gemonteerd, in het fronton erboven verticaal gespijkerde delen, om en om in lengte verschillend. De dakkapellen hebben aan de zijanten onder de dakrand een geprofileerde lat die aan de voorzijde aansluit op een windveer aan de voorzijde. De afwerking van de dakvlakken en dakkapellen geldt ook voor de andere gevels van de enkellaags zijvleugels van de villa.

De rechter zijgevel heeft links een venster met klappend bovenraam en rechts een entree met modern kozijn met zijlichten. Boven de entree een forse houten luifel met boeiboorden en zinken kraal en hangend aan twee stalen trekankers. Ter hoogte van de verdiepingsvloer zijn gesmede staafankers opgenomen. Boven de entree, oorspronkelijk een dienstingang, staat een houten dakkapel in het zijdakvlak.

De linker zijgevel is dieper als de rechter gevel en heeft twee symmetrisch geplaatste vensters met gepleisterde, stenen onderdorpels. Het rechter venster was oorspronkelijk voorzien van openslaande terrasdeuren. In het linker dakvlak boven de gevel zijn twee dakkapellen opgenomen.

De achterzijde is samengesteld en bestaat uit de eindgevels van het twee bouwlagen hoge middendeel, geflankeerd door de eindgevels van de zijvleugels, waarbij de – vanaf de achterzijde bezien – rechter vleugel een meter dieper is dan het middendeel. De linkervleugel is een meter korter dan het middendeel. De rechter gevel heeft op de begane grond twee openslaande deuren naar de tuin met een kalf en enkelruits bovenraam. Boven het omlopende hoofdstel een dakkappel. De gevel van de linker vleugel is niet bekeken, maar heeft een vergelijkbare opzet als de eindgevel van de rechter vleugel.

De achtergevel van het middendeel heeft rechts dubbele openslaande deuren met bovenlicht. Links van het midden een groot kruiskozijn waarin geometrisch glas-in-lood panelen zijn gevat. Hiervoor is vlak glas gezet. Links naast het kruiskozijn een klein enkelruits venster. Een vergelijkbaar venster is ook op de begane grond toegepast onder het afdak waarmee de moderne garage tegen de gevel is geplaatst. De gevel heeft op het niveau van de eerste verdieping en zoldervloer gesmede staafankers. Boven het hoofdstel dat de gepleisterde gevel afsluit is het dakvlak van het schilddak gedekt met grijs gesmoorde platte Friese pannen.

Interieur

De indeling van het huis bestaat uit een centrale hal met trappenhuis vanwaar een gang voert naar de zijingang. Onder de trap geeft een deur toegang tot de kelder rechts achter.

Kelder

Dit is een kleine overwelfde ruimte met bakstenen, gepleisterde troggewelven tussen stalen I-profielen haaks op de achtergevel. Aan de voorzijde van de kelder is een deel afgesloten met een wand van houten spijlen. Hierin is een afsluitbare spijlen deur opgenomen. De ruimte is geheel gepleisterd.

Begane grond

Vanuit de gang en hal geven viervaks paneeldeuren met architraaflijsten toegang tot de keuken rechtsvoor en de woonvertrekken aan de voorzijde en links. De paneeldeuren zijn vijftien jaar geleden bijgemaakt. De afwerking van de keuken en centrale kamer aan de voorzijde zijn geheel modern, evenals de plafonds. De wanden zijn gestuct, evenals de dagkanten. Architraaflijsten rond de vensters zijn niet meer aanwezig. De hoekkamers linksvoor en linksachter zijn van elkaar te scheiden met schuifdeuren (kamers en-suite) en zijn in het bezit van historische stucplafonds met een middenornament in neo-rococo. De perklijsten zijn in het verleden verwijderd en recent weer bijgemaakt.

In de hal geeft een monumentaal uitgevoerde bordestrap toegang tot de eerste verdieping. De marmeren vloer in de hal is in 1989 gelegd. De onderste steektrap heeft twee rijk geornamenteerde trappalen met klauwstukken vanwaar twee balustrades met gedraaide balusters en geprofileerde handlijsten naar het bordes voeren. De trap valt op door de uitwaaiende onderste traptreden die een gebogen voorzijde hebben. De balusters zijn bovendien op de traptreden geplaatst en kragen links en rechts uit. Het trappenhuis wordt verlicht door een groot traplicht dat als kruiskozijn is uitgevoerd. In de vakken is door de vorige eigenaar van het pand gekleurd glas-in-lood geplaatst in een geometrisch motief.

De overgang naar het tweede deel van de trap is uitgevoerd met een dubbele trappaal met bolvormige beëindiging.

Eerste verdieping

De indeling van de eerste verdieping is dezelfde als op de begane grond. Er zijn twee vertrekken links achter elkaar en een kamer geheel rechts. Rechtsvoor een badkamer en centraal een grote kamer met twee maal dubbele openslaande deuren naar het balkon aan de voorzijde. Deze kamer is net als de badkamer geheel met modern (plaat-) materiaal afgewerkt. De kamers zijn alle toegankelijk met viervaks paneeldeuren met geprofileerde architraaflijsten.

De hoekkamers onder het dak van de zijvleugels hebben overwegend een oudere afwerking. De binnenzijde van de dakkapellen zijn met kraalschroten afgewerkt en hebben geprofileerde houten vensterbanken onder de ramen. De dakconstructie van kreupele gebinten met blokkeels en korbeels is voor een groot deel in het zicht. Een bergkast, toegankelijk vanuit één van de dakkapellen, geeft zicht op de onafgewerkte, met ongeverfde kraalschroten beschoten kap. Het hout van de gebinten is machinaal gezaagd grenenhout. Plafonds en wanden hebben verder een moderne afwerking. Hang- en sluitwerk is eveneens modern.

Zolder

Op de overloop geven een moderne aluminium vouwladder en een historisch opgeklampt luik toegang tot de zolder. De kapconstructie is op zolder geheel in het zicht. De dakvlakken zijn afgetimmerd met vuren dakbeschot van brede kraalschroten en worden opgevangen met gordingen die steunen op drie kreupele gebinten met aan de voor- en achterzijde twee halve gebinten. Op de gebinten staat een makelaar die de nokgording ondersteunt. De constructie is geheel uitgevoerd in machinaal gezaagd grenenhout. De verbindingen zijn deels gepend en deels gebout uitgevoerd.

Bouwdossiers

01-03-1989 verbouwen en vergroten van de woning met een garage
25-02-1990 bouwen van een paardenstal en berging
17-05-2002 plaatsen van een zwembad

Literatuur

Niet bekend

Waardering

Villa de Veste is rond 1910 gebouwd op de locatie van een voorganger uit de tweede helft van de negentiende eeuw.

Sinds de bouw van de villa zijn de hoofdvorm en opzet vrijwel gaaf bewaard gebleven. De architectuur is in het verleden op enkele onderdelen aangepast. Van belang voor de waardebeoordeling is de behouden gebleven architectuur van het pand, de ligging ten opzichte van de straat en de ruimtelijk-historische relatie van de villa en omliggende grond, alsmede de cultuurhistorische betekenis als voormalige burgemeesterswoning van de voormalige gemeente Angerlo binnen de tegenwoordige wijk Beinum. De in 1989 aangebouwde garage en losse schuren op het terrein vallen buiten de bescherming.

De villa Angerloseweg 12 heeft belang voor de gemeente Doesburg vanwege architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarden.

De villa heeft architectuurhistorische waarden op grond van de ondanks aanpassingen goed bewaard gebleven harmonische architectuur uit het begin van de twintigste eeuw met invloeden van chaletarchitectuur in de kroonlijst en de dakkapellen.

De villa heeft stedenbouwkundige waarden vanwege de ligging ten opzichte van de Angerloseweg en de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie.

De villa is cultuurhistorisch van belang als bewaard gebleven voorbeeld van een als buitenplaats opgezet landhuis uit het begin van de twintigste eeuw en dat lange tijd als burgemeesterswoning heeft gediend voor de voormalige buurgemeente Angerlo.